

Mantenidor dels Jocs Florals de València

El 1918, la revista 'D'Ací i D'Allà' publicà un número dedicat al País Valencià.

Hi col·laborà

Teodor Llorente Falcó, fill de Teodor Llorente Olivares, representant destacat de la

Renaixença valenciana.

El fill de Llorente evoca la relació del pare amb

Verdaguer, en ocasió

dels Jocs Florals de

Lo Rat Penat, del 1881.

Hi queda palès

el paper destacat que hi tingué el poeta.

Agraïm a la Llibreria

Marca, de Barcelona,

la troballa de l'article.

Ja fa d'això un grapat d'anys. Corria el mes de juliol del 1881, quan l'agrupació literària del renaixement valencià, Lo Rat Penat, celebrava per tercera vegada la seva festa anual dels Jocs Florals. Jo era aleshores molt petit, i a penes si en la memòria guardo alguns detalls d'aquell temps; però, regirant l'arxiu de mon benvolgut pare, toparen les meves mans amb unes cartes de Mossèn Cinto, referents al seu nomenament de Mantenedor i a sa estada en la meua València. Com resistir a la temptació de donar-les a la publicitat, essent preadísimes joies de les nostres relacions amb els escriptors catalans, encara que no sigui més que pobrament agençades amb alguns records!

En el mes de gener de l'any 1881 degué escriure mon pare a Mossèn Cinto oferint-li el càrrec de Mantenedor dels Jocs Florals, i a aquesta carta contestà l'immortal autor de *L'Atlàntida* en aquests termes:

"Santa Perpètua de Moguda,
14 de janer 1881.

Sr. don Teodor Llorente.

Molt estimat amic:

Ab molt gust accepte lo càrrech de mantenedor dels Jocs Florals que vostè m'ofereix en sa benvolguda lletra. Massa honor és aqueix per mi, mes no puch perdre l'ocasió de conèixer a sos companys en Gaya Ciència, y de visitar una vegada més sa hermosa y estimada pàtria.

Los agrahesch molt la distinció, però sento no tenir lo foch de la paraula ab què lo més arдорós dels poetes catalans los enardia l'any passat, y no ser més que una ànima freda.

Conserves V. bo y mane y dispose de

aqueix seu coral amic y servidor,
Jacinto Verdaguer, Pbr."

Efectivament, l'any anterior havia estat mantenedor En Víctor Balaguer, orador de fàcil i febrós paraula; i, essent una de les missions del mantenedor dur la veu del Consistori, es comprèn que Mossèn Cinto fes la dita salvetat per no veure's en el compromís d'haver de fer una cosa que no havia practicat mai.

Per a tranquilitzar els seus escrúpols li escriuria altra vegada son amic des de València, a aquesta carta contestà així:

"Barcelona, 23 juny 1881.

Estimadíssim amic y senyor:

No he pogut veure a D. Manuel Milà, president de la Acadèmia de la Llengua Catalana. Eixa no està constituïda encara, y segons he entès, no ha rebut encara l'ofici d'aprobació del Governador, a pesar de que creuen rèbrel d'un dia a l'altre. Així és que, el plasso de que V. fa esment en sa darrera lletra, s'allarga, y Déu sab fins a quan.

Respecte a la segona pregunta que'm fa, de si'm plauria fer o no discurs en lo certamen, diria que sí, si fos orador, més no me'n sento; me sembla que li millor que puch fer és callar. A boca tancada no hi entren moscas.

Déu m'ha negat moltes coses, y entre totes eixa que tant serveix a la llengua. Quan Ell me la ha negada, senyal és de que no'm convenia. ¡Alabat sia Déu!

Una altra rahó m'acut ara a la punta de la ploma, y és que jo en València, davant de sos poetes, si hagués hagut de parlar, hauria omplert mon discurs ab lo nom de don Jaume, y (ell m'ho perdona) en los Jochs Florals de Bar-

RECORDS DEL TEMPS VELL

MOSSÈN CINTO, MANTENEDOR DELS JOCS FLORALS
DE VALÈNCIA

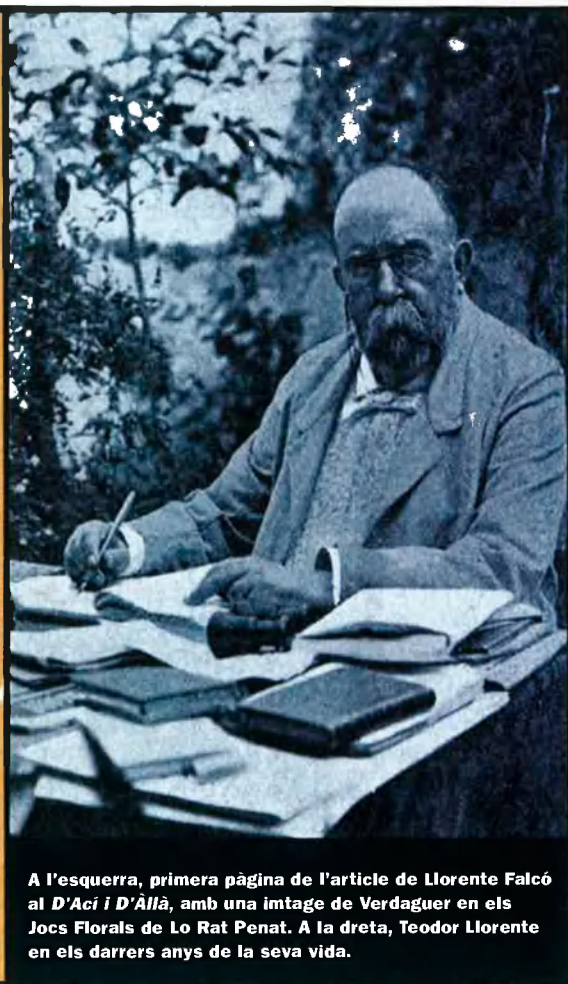

Ja fa d'això un grapat d'anys. Corria el mes de juliol del 1881, quan l'agrupació literària del renaixement valencià, *Lo Rat Penat*, celebrava per tercera vegada la seva festa anual dels Jocs Florals. Jo era aleshores

molt petit, i a penes si en la memòria guardo alguns detalls d'aquell temps; però, regirant l'arxiu de mon benvolgut pare, toparem les meves mans amb unes cartes de Mossèn Cinto, referents al seu nomenament de Mantenedor i a sa estada en la meua València. Com resistir a la temptació de donar-les a la publicitat, essent preadíssimes joies de les nostres

ELS JOCS FLORALS DE «LO RAT PENAT» DE LA CIUTAT DE VALÈNCIA. (A L'ESQUERRA DE LA REINA S'HI VEU EL GRAN POETA VALENCIÀ TEODOR LLORENTE)

A L'ESQUERRA, PRIMERA PÀGINA DE L'ARTICLE DE LLORENTE FALCÓ AL *D'ACÍ I D'ALLÀ*, AMB UNA IMATGE DE VERDAGUER EN ELS JOCS FLORALS DE LO RAT PENAT. A LA DRETA, TEODOR LLORENTE EN ELS DARRERS ANYS DE LA SEVA VIDA.

celona ne diguí més de lo que'n sabia.

Quedo a les seues ordes de V., desitjant me done ocasions de servirlo, com me n'ha donades per apreciarlo.

Seu del cor,

Jacinto Verdaguer, Pbr."

El dia 22 de juliol aplegà a València, Verdaguer, allotjant-se a casa de mon pare i prenent part en els treballs del consistori. Fins al 29, que se celebraven els Jocs Florals, l'insigne escriptor va ésser molt festejat pels poetes valencians i visità les ruïnes del teatre romà de Sagunt i el monestir de Santa Maria del Puig, des d'on el Rei Conqueridor posà siti a la ciutat.

La festa de la poesia valenciana de Lo Rat Penat se celebrà, com és costum, al Teatre Principal. Mossèn Cinto, lluint en son pit la insígnia de la Societat, que li regalà la junta directiva d'aquesta, prengué seient en el lloc destinat al consistori. El teatre estava radiant. El

bo i millor de València s'hi havia reunit. Fou premiat amb la Flor Natural don Joan Rodríguez Guzmán, un dels pocs poetes que queden d'aquell temps i que, actualment, vell i malalt, a penes si guarda ja memòria d'aquella festa. El tron de la poesia l'ocupà la senyora Isabel de La Cerda de Andreu, i el oradors foren D. Jacinto Labaila i don Antoni Amorós, poeta i novel·lista el primer i eminent jurisconsult el segon, els quals dedicaren a Verdaguer els millors períodes de llurs entusiàstics discursos. De la colla de escriptors premiats en aquells Jocs Florals a penes si en queda algun.

La visita de mossèn Cinto a València despertà gran entusiasme entre els literats i molta curiositat entre el públic. El periòdic *Las Provincias* publicà, escrita per son director i amic Teodor Llorente, una llarga biografia literària del poeta català, i Vicents Querol, l'autor de les *Rimes catalanes*, escrivia a son amic Llorente, de Madrid estant, en aquestes termes:

"Buena Reina de la Fiesta. Felicítala en mi nombre, así como al Rey consorte: dos buenos amigos a quienes quiero desde hace muchos años. Las reinas de los Juegos Florales valencianos van a constituir una dinastía de hermosas que nos envidiarán Provenza y Cataluña. Da también mi enhorabuena a Rodríguez Guzmán, que debe de estar contentísimo. Un apretado abrazo a Mosén Verdaguer. Confío que Valencia sabrá hacer los honores debidos al primer poeta del renacimiento catalán. Atenas no debe olvidar que alberga por breves días a Homero. Mucho siento no encontrarme entre vosotros para ayudaros a festejarle."

Al dia següent de l'esmentada festa els socis de Lo Rat Penat i de l'Ateneu Científic obsequiaren amb un dinar, en la fonda de París, el poeta Verdaguer, i es brindà per la confraternitat dels poetes del renaixement i es llegiren poesies. Després tots els comensals plegats

El reconeixement dels socis de Lo Rat Penat a Verdaguer

Poc després de la publicació del poema "Canigó" (desembre de 1885), els socis valencians de Lo Rat Penat s'adreçaren a Verdaguer per manifestar-li el seu reconeixement, prèviament concretat en una sessió d'homenatge al poeta català. Tot i que fou publicada pel setmanari vigatà *La Veu del Montserrat*, i recollida després en l'*Epistolari* de Jacint Verdaguer, transcrivim la carta del seu original manuscrit, i reproduïm algunes de les cinquanta-set signatures que l'acompanyen. Agraïm a Josep Maria Solà i Camps, de Barcelona, les facilitats per a la reproducció del document.

"Sr. D. Jacinto Verdaguer

Barcelona

Molt senyor nostre i distinguit amic:

Los amadors de les glòries valencianes, que són al mateix temps los amadors de totes les glòries de Catalunya, Mallorca i Aragó, celebraren lo dia 12 del corrent una sesió apologètica dedicada a vostè.

Mai, desde que la Societat existix, lo tribut ha segut més dig-ne ni més mereixent.

Se tractava de l'autor de "L'Atlàntida", de l'autor de "Canigó", dos epopeies de diversa classe, però que proven també les diferents aptituds que a vostè enaltixen.

Presidia l'acte aquell Pere Antoni Torres, autor de *La clau de casa* i *Lo full de paper*, que hui tenim la honra de que siga la primera autoritat de nostra província.

Lo que allí se digué, lo que allí se va llegir, no li ho ham de dir a vostè; contente's en saber que l'entusiasme per lo poeta i les seues obres fou tan gran, que en ulls ja cansats de plorar asomaven les llàgrimes.

Lo Rat Penat vol fer públic lo testimoni de respecte i admiració que vostè li mereix, i a l'efecte tots los socis, desde el més gran al més xiquet, firmen esta carta, breu expresió de sos

sentiments de carinyo a vostè, que en la llengua dels nostres avis ha sabut fer verdadera poesia espanyola.

Som de vostè els més entusiastes i afectuosos amics q. s. m. b.

València, 28 de febrer 1886.

Felix Pizcueta, J. Vives Ciscar, Teodor Llorente, Joaquín de Benavente, Estanislao Giner, Carlos Testó, Juan de la C. Martí, Constantí Llombart, Enrich Burguet, Julio Oltra, Julio Soler, Enrich Estrada (?), José Quer, Lluís Gravalosa, Lluís Iváñez de Lara, Pere Pons, Gaspar Fé, Salvador Aguilera, Juan Churat, Joan Andrés, Lluís Cebrian, Joseph M. Puig Torralva, Maties Llorca, Francisco Palanca i Roca, José Oltra, Vicente Genís i Roca, Joseph M. Villalba, Vicente Bellveser, P. J. Camats, Eduardo Escalante, Ch. Ronda, Carlos Cadena, M. García Zaonero, Joaquín Reig, Antonio Martínez, Manuel Vilches, J. Viguer Blat, Gaspar Thous, Ramon Tomás, César Santomá, Manuel Pons, Damian Mora, Antoni Roig Civera, Miquel Mas, A. Guillot (?), German Gomez, Francisco Perera, Visent Olius (?), Joseph Bodría, Joan B. Granell, J. Casany, José M. Carrau, Rafel Ferrer i Bigné, Jacinto Labaila, Francesch Barbér, Jadénio (?), Gonzalez, Lluís Pons.

acompanyaren a l'estació l'autor de "Canigó", qui aquell mateix dia tornava a Barcelona.

A penes arribat a sa casa, Mossèn Verdaguer escrivia a son amic Llorente la següent carta, formós epíleg de son viatge a València:

"Estimadíssim amic y senyor meu:

Acabo d'arribar feliçment a Barcelona, y, com si el cor se m'hagués quedat en València, encara'm sembla sentir lo dolç y bellament accentuat llenguatge de vostès, vèurels d'un a un davant mos ulls, explayar ma vista per eixa verda planura, que, com la blavosa de la mar, sembla no tenir fites, y sentir la dolça estreta d'eixes *lligasses de flors*, ab què, segons la hermosa imatge d'Amorós, lo Micalet cativa a sos peus als valencians y als que tenen, com jo, la ditxa de visitar tan bell país. Mes, ¿com mostrar mon agrahiment per les probes d'afecte

que de sos habitants hi he rebudes? La confusió que no'm deixava parlar ahir encara em dura, y me durarà mentres recorde lo que vostès han dit y fet per mi, humil pagès de la plana de Vich, en quals mans indignes Déu ha posat una pobra lira de poeta y el càlzer sagrat del sacerdot. Amb quin gust jo hauria declinat tan immerescuda honra vers els verament inspirats poetes que sota les ales del Rat Penat y a l'ombra del Montserrat floreixen, dels quals no sóc més que mal aprofitat deixeble. Mes, ja que així l'amabilitat de vostès ho ha volgut, a mi no'm toca més que d'arrosen les gràcies amb tot el cor.

Mos afectes a tots els de sa família, des de son pare, del que desitjo el prompte restabliment, fins la eixerida Josefina, amb qui aviat hauríem sigut amics, a pesar de son poc temps y de ma *adustez* de caràcter. Encara li queden a descapdellar alguns somnis dels àngels y de la Verge.

La Verge Maria completi la milloria de la salut del simpàtic Pasqualet; no em descuidaré de demanar-li, com no me n'he descuidat eixos dies, en el sant sacrifici de la Missa.

Gràcies a V. de tot y veja en què pot ser-li útil eix seu admirador i amic que l'estima.

Jacinto Verdaguer, Pbr.

Barcelona, 31 de juliol de 1881."

Com el lector ha pogut veure, la visita del més gran poeta català a València fou un veritable triomf, i aquesta visita i altres de què parlarem més avant, proven les relacions de confraternitat que sempre existiren entre els escriptors de Catalunya i els de la nostra regió.

València, 18 de maig de 1918.

T. Llorente Falcó
(D'Ací i D'Allà.

Barcelona, setembre de 1918)